

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมุ่งที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับปัจจัยค้ำประกันที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงระดับการพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับภูมิปัญญา เพศ ระดับชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะการเข้าศึกษา และภูมิหลังของนักศึกษา

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีการศึกษา 2543 ทุกชั้นปี

กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกวิทยาลัยที่จะใช้ศึกษาจากการแบ่งกลุ่มหรือแบ่งพื้นที่ (Cluster or area sampling) ออกเป็น 5 ภาค ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่ายภาคละ 1 วิทยาลัย ดังนี้

ภาคเหนือ	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ลำปาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา
ภาคกลาง	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี
ภาคตะวันออก	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี
ภาคใต้	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา

จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งนักศึกษาในแต่ละวิทยาลัยทั้ง 5 วิทยาลัยที่จะศึกษา ออกตามระดับชั้นปี ที่ 1 , 2 , 3 และ 4 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายคัดเลือกกลุ่มละ 25 % ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัย

วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี	จำนวนนักศึกษาจำแนกตามชั้นปี							
	1		2		3		4	
	จำนวนเต็ม	ต.ย.	จำนวนเต็ม	ต.ย.	จำนวนเต็ม	ต.ย.	จำนวนเต็ม	ต.ย.
ลำปาง	60	15	50	13	114	29	119	30
นครราชสีมา	65	17	50	13	153	38	160	40
สระบุรี	65	17	50	13	181	45	175	43
ชลบุรี	65	17	48	12	110	27	160	40
สงขลา	65	17	50	13	122	30	157	39
รวม	320	83	248	64	794	162	771	192

ต.ย. หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง

รวมมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 490 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ประยุกต์มาจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร หนังสือและรายงานการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา

ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่

1.1 ภูมิลำเนา

1.2 เพศ

1.3 ระดับชั้นการศึกษา

1.4 คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา

1.5 ลักษณะการสมัครเข้าศึกษา ได้แก่ การสอบร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย และ
โครงการคัดเลือกของกระทรวงสาธารณสุข

1.6 ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ได้แก่ ประธานสโมสรนักศึกษา/
ประธานชมรมต่างๆ คณะกรรมการบริหารสโมสรนักศึกษา/คณะกรรมการบริหารชมรมต่างๆ และ
นักศึกษาทั่วไปที่เป็นเพียงสมาชิกชมรมต่างๆ

1.7 ระดับการศึกษาของบิดามารดา ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปริญญาตรี
ปริญญาโท และปริญญาเอก

1.8 ลักษณะอาชีพของบิดามารดา ได้แก่ รับราชการ เกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้าง
ธุรกิจส่วนตัว และไม่ได้ประกอบอาชีพ

1.9 ระดับรายได้ของบิดามารดา ได้แก่ ไม่มีรายได้ 1,000 - 5,000 บาท 5,001 -
10,000 บาท 10,001 - 15,000 บาท 15,001 - 20,000 บาท และ 20,000 บาท ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา เป็นแบบสอบถาม
ชนิดปลายปิด (Closed end) และชนิดปลายเปิด (Opened end) ที่ผู้วิจัยประยุกต์จากการศึกษา
เอกสาร วารสาร หนังสือและรายงานการวิจัยต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมสาระทางจริยธรรมทางการ
พยาบาล โดยกำหนดสถานการณ์ที่อาจจะพบได้ในชีวิตประจำวัน และการปฏิบัติงานด้านการพยาบาล
จำนวน 20 สถานการณ์ ซึ่งในแต่ละสถานการณ์ได้สร้างประเด็นคำถามรวม 23 ประเด็นคำถาม ให้
ผู้ตอบได้เลือกตอบเป็น 2 ทาง คือ ควร หรือไม่ควร พร้อมทั้งให้ระบุเหตุผลด้วยว่าเหตุใดจึงควร
หรือไม่ควรกระทำเช่นนั้น เหตุผลที่นักศึกษาตอบในแต่ละสถานการณ์ จะแสดงถึงระดับขั้นการใช้
เหตุผลเชิงจริยธรรม ตามแนวทฤษฎีการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

นอกจากนี้ยังได้จำแนกประเด็นคำถามออกตามคุณลักษณะของจริยธรรม ได้แก่

1. คุณลักษณะของจริยธรรมด้านความเสียสละ ได้แก่ สถานการณ์ที่ 1 (ประเด็นคำถามที่
1 2 และ 3) สถานการณ์ที่ 15 (ประเด็นคำถามที่ 18) และสถานการณ์ที่ 17 (ประเด็นคำถามที่
20)

2. คุณลักษณะของจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ สถานการณ์ที่ 2 (ประเด็นคำถาม
ที่ 4) สถานการณ์ที่ 5 (ประเด็นคำถามที่ 8) และสถานการณ์ที่ 19 (ประเด็นคำถามที่ 22)

3. คุณลักษณะของจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ได้แก่ สถานการณ์ที่ 2 (ประเด็นคำถามที่ 5) สถานการณ์ที่ 3 (ประเด็นคำถามที่ 6) สถานการณ์ที่ 4 (ประเด็นคำถามที่ 7) และสถานการณ์ที่ 9 (ประเด็นคำถามที่ 12)

4. คุณลักษณะของจริยธรรมด้านความอดทน คือ สถานการณ์ที่ 18 (ประเด็นคำถามที่ 21)

5. คุณลักษณะของจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ สถานการณ์ที่ 20 (ประเด็นคำถามที่ 23)

6. จริยธรรมในการแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล ได้แก่ สถานการณ์ที่ 6 (ประเด็นคำถามที่ 9) สถานการณ์ที่ 7 (ประเด็นคำถามที่ 10) สถานการณ์ที่ 8 (ประเด็นคำถามที่ 11) สถานการณ์ที่ 10 (ประเด็นคำถามที่ 13) สถานการณ์ที่ 11 (ประเด็นคำถามที่ 14) สถานการณ์ที่ 12 (ประเด็นคำถามที่ 15) สถานการณ์ที่ 13 (ประเด็นคำถามที่ 16) สถานการณ์ที่ 14 (ประเด็นคำถามที่ 17) สถานการณ์ที่ 16 (ประเด็นคำถามที่ 19)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร หนังสือและรายงานการวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์จัดทำแบบสอบถาม

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรง การหาความตรงของเนื้อหา นั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือไปปรึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและแก้ไขในขั้นต้น ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาชวอำรุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชิดารัตน์ บุญนุช ดร. อัญญาพร หิรัญพฤกษ์ และ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความถูกต้องของการใช้ภาษาของเครื่องมือ จากนั้นนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้มาพิจารณา ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง และผู้วิจัยนำเครื่องมือมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3. เกณฑ์การให้นำหนักคะแนนในแต่ละประเด็นคำถามในส่วนที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา พิจารณาตามลำดับขั้นการพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก โดยตัดสินจากเหตุผลที่

กลุ่มตัวอย่างตอบในแต่ละประเด็นคำถาม โดยยึดหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่า ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เพราะต้องการหลีกเลี่ยงการลงโทษ แสดงว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่า ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เพราะต้องการแสวงหารางวัล หรือการกระทำนั้นจะนำความพอใจมาให้ตนเอง แสดงว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 2

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่า ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เพราะต้องการทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น แสดงว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3

3.4 กลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่า ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เพราะต้องการทำตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคม แสดงว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4

3.5 กลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่า ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เพราะต้องการยึดหลักการแห่งการตกลงเห็นพ้องของสังคม แสดงว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5

3.6 กลุ่มตัวอย่างที่ให้เหตุผลว่า ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เพราะต้องการยึดถือความถูกต้องตามหลักการอุดมคติสากล แสดงว่า มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 6

การตรวจให้คะแนนในแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้คะแนนในแต่ละสถานการณ์มีค่าตั้งแต่ 1 ถึง 6 โดยให้ค่าตามระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ	1	คะแนน
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล	2	คะแนน
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ	3	คะแนน
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม	4	คะแนน
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและคำมั่นสัญญา	5	คะแนน
ขั้นที่ 6 ยึดหลักอุดมคติสากล	6	คะแนน

วิธีการแปลผลคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ถือตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 1
คะแนนเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 2
คะแนนเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 3

คะแนนเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 4
คะแนนเฉลี่ย	4.51 - 5.50	หมายถึง	ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 5
คะแนนเฉลี่ย	5.51 - 6.00	หมายถึง	ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 6

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ชลบุรี ลำปาง นครราชสีมา และสงขลา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2543 โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการขอความร่วมมือจากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ พร้อมทั้งขอร้องให้นักศึกษาตอบคำถามทุกข้อตามที่แท้จริง
2. แจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาทุกคน อธิบายวิธีการกรอกข้อมูลเบื้องต้นซึ่งอยู่ในตอนที่ 1 ของแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจแล้วจึงอธิบายวิธีการตอบแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมให้ฟัง โดยอ่านสถานการณ์ที่ 1 เป็นตัวอย่างแล้วต่อด้วยคำถามพร้อมทั้งอธิบายวิธีตอบว่าจะตอบอย่างไร เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจแล้ว ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างตอบทุกสถานการณ์ รวมทั้งกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนเสียก่อนจึงจะนำแบบวัดมาส่งคืนผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในส่วนที่ 2 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มาจำแนกลำดับขั้นการใช้เหตุผลตามแนวทฤษฎีการพัฒนากิจการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก
2. คำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean, \bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามภูมิภาค เพศ ระดับชั้น การศึกษา คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ลักษณะการสมัครเข้าศึกษา ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรม

ของนักศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา และระดับรายได้ของบิดามารดา

3. ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา กับภูมิ
 ลำเนา เพศ ระดับชั้นปีการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
 ลักษณะการรับเข้าศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ลักษณะอาชีพของบิดามารดา ระดับรายได้
 ของบิดามารดา โดยการใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) โดยวิธีการแบบ Spearman's
 Rho (r_s) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด ที่ระดับ .05 และ .01

การคำนวณหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สำหรับข้อมูลที่อยู่ในมาตราเรียงอันดับ (ordinal scale)
 นั้น สเปียร์แมน (Charles Spearman) ได้คิดสูตรคำนวณขึ้น โดยใช้สัญลักษณ์แทนด้วย r_s หรือ
 r_{rho} หรือ (เป็นอักษรกรีก ρ อ่านว่า โร) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบนี้เป็นสถิติประเภท Non-
 parametric และเป็นการหาค่าโดยประมาณของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (บุญชม
 ศรีสะอาด, 2541)

$$r_s = 1 - \frac{6\sum D^2}{N(N^2 - 1)}$$

บางครั้งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้มาไม่สามารถตัดสินได้ว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความ
 สัมพันธ์กันจริงหรือไม่ อาจจะต้องมีการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

H_0 : ตัวแปรทั้งสองตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นต่อกัน

H_1 : ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์เชิงเส้นต่อกัน

ถ้ากำหนดให้ p คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากประชากร

r คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากตัวอย่าง

สามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังนี้

$H : p = 0$

$H : p \neq 0$

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ T-test ซึ่งคำนวณได้จากสูตรดังนี้คือ

$$t = r \sqrt{\frac{n - 2}{1 - r^2}}$$